

CERKVENI GLASBENIK.

Organ Cecilijinega društva v Ljubljani.

Izhaja po enkrat na mesec in velja za celo leto z muzikalno prilogo vred 4 krone,
za ude Cecilijinega društva in za cerkve ljubljanske škofije 3 krone.

Uredništvo v Alojzijevišču, upravništvo v Marijanišču.

Rihar renatus.

Cicero pro domo sua, ali

po katerih principih Riharja urejujem?

Ce ni bil glavni nagib, da sem se v šesti šoli t. j. l. 1896. začel po Richterjevi knjigi učiti harmonije, je bil vsaj eden najmočnejših ta, da bi mogel prirejati Riharjeve pesmi vsaj za domačo rabo primerno višku sodobne cerkvene glasbe. Zakaj, da bi si kdaj upal nastopiti v javnosti, to mlademu dijaku takrat še zdaleka ni na misel prišlo. Čutil sem čedalje bolj, da ima Rihar nekaj tako samosvojega, da je taka samorastla individualnost v naši glasbi, da se na prvi hip loči od drugih skladateljev; čutil, da duh njegovih skladb prav posebno ugaja čuvstvovanju slovenskega naroda; čutil pa tudi, da se marsikje kaže neko nesoglasje v melodiji in harmoniji, ki bi se moralo odstraniti, da bi Riharjeve skladbe prišle do polne veljave. Tako sem dolgo vrsto let sam razmišljal in poizkušal, pa se tudi razgovarjal tuptam z odličnimi slovenskimi glasbeniki o tem, kako bi se Riharjevim pesmim dal nov, njih duhu primeren okvir. Hkrati sem zasledoval tudi v tuji glasbi — v kolikor mi je bila pač dostopna — kako drugod porabljajo stare skladbe in jih po potrebi modificirajo.¹⁾ Tako sem prišel do sledečih principov — pravzaprav do enega poglobitnega, ki iz njega vsi drugi potekajo:

Rihar ostani, kakršen je, pa ne po črki, ampak po duhu, saj — če smem porabiti svetopisemski rek — littera mortificat, spiritus est, qui vivificat.²⁾

1. Riharjeva skladba je baročna. Res je baroka tudi lepa in uporabna za cerkev, toda mora biti drugače izrabljena kot za svetno rabo, za palače, gledišča itd. Zato je tudi baročna glasba porabna za cerkev, če je v cerkvenem duhu obdelana. — Pri Riharju je veliko cerkvenega, pa ne vse! Pogosto melodija in harmonija kažeta le prejasno sledove duha, ki je bolj namestu v gledišču in koncertni dvorani kot v cerkvi.

¹⁾ Seveda sem imel vedno pred očmi tudi pesmi, ki jih je že davno uredil prof. Foerster.

²⁾ Črka mori, duh je, ki oživlja.

2. Zato moramo tiste pesmi, ki jih zlasti v napevu preveva neecerkveni duh a limine odkloniti; naj strohne v grobu pozabljivosti! Saj Riharjevemu spominu ne bo v slavo, če se tudi slabi¹⁾ proizvodi njegove muze zopet privlečejo na dan. Requiescant in pace! Saj je dobrih skladdeb toliko zložil, da bo i po njih kakovosti i po številu zavzema eno najodličnejših mest v slovenski cerkveni glasbi.

3. Mnogo napevov je, ki je njih muzikalična podlaga cerkvena, pa se je vendarle semtertje nanje obesilo večalimanj posvetnega lišpa in malovrednega ali vsaj nepotrebne nakita. Tu se vzame glasbena podstava, prvotna glasbena misel, nepotrebni, nebistveni okraski pa, ki delajo tek melodije preveč živahen, razposajen, se izpuste.

4. Kjer je pa napev popolnoma cerkven, se tudi popolnoma pusti kakor je. Nespametno bi bilo izpreminjati, ako je vse dobro, saj je neovržno dejstvo, da Rihar izvečine — če odštejemo nepotrebno primes — tako logično, tako lahkotno in lepo izpeljuje melodijo, da ga v tem le malokdo dosega; da bi ga kdo glede preprostosti pa vendar veličastnosti napeva prekašal, to bi si jaz za svojo osebo težko upal trditi.

5. Tudi harmonija ostani, kolikor je mogoče. Vendar moramo upoštevati razmere, v katerih in za katere je skladal. Vladal je takrat glasbo lahkokrili značaj laških operet „bell' canto“. Rihar se ga je sicer večalimanj otresal, pa se ga ni mogel vselej popolnoma otresti niti v napevu niti v harmoniji. Poleg tega je bila pri nas cerkvenoglasbena izobrazba skrajno pomanjkljiva, slaba. Prvi činitelj je Riharja potegnili za seboj, z drugim je pa moral hočeš nočeš računati, ako je sploh hotel cerkveno glasbo vsaj nekoliko spraviti na drugi tir. Tako je harmonizacija pogosto prav preveč preprosta, monotono se venomer ponavlja ena in ista harmonija, to pa tako, da zlasti bas, pa tudi tenor velikrat nimata drugega postopa kot kvarto oz. kvinto iz tonike v dominantno, sopran in alt se pa vozita pod pazduho v tereah ali pa za roke v sekstah. Seveda so teree in sekste lepe, toda če se ponavljajo v toliko in toliko pesmih od začetka do konca, postane navsezadnje le predolgočasno, premrtvo, posebno če sta gornja glasova visoko v višavi, spodnja pa daleč spodaj brnita. Vzrok moramo pač v tem iskati, da so po naših korih peli večinoma po dve ali kvečjemu po tri ženske in pa organist, če je ta sploh pel.

6. Zato je v harmoniji treba vsaj toliko izpremeniti, da postopajo glasovi bolj samostojno; če se ista harmonija pogosto ponavlja, se vzamejo mesto pri Riharju običajnih fundamentalnih harmonij druge iz fundamentalnih izpeljane: sekstakord, kvintseksni, terekvartni, sekundni akord; vstavijo se prehajavne note in harmonije in kljub temu še vedno ostane bistveno ista harmonija, samo z druge strani se nam kaže. Seveda je včasih treba privzeti tudi še harmonijo kakih drugih stopinj, zlasti tam, če napev sam ali pa besedilo zahteva močnejšega afekta, ki naj se kaže — ako hočemo, da je umotvor popoln — ne le v napevu in besedilu, ampak vseskozi: tudi v harmoniji.

¹⁾ Marsikatere njegove sladbice so sicer same zase lepe, pa se morejo rabiti le za dom kot nabožne pesmi, za cerkveno rabo niso. Med cerkveno in nabožno pesnijo moramo strogo razločevati!

7. Rihar nam takorekoč sam dovoljuje, da smemo po potrebi harmonijo modificirati: saj jo je sam izpreminjal.¹⁾ Seveda je pri tem izpreminjanju harmonij treba veliko misliti, študirati Riharja samega zlasti v njegovih boljših skladbah, ki so mišljene za boljše zборе. Iz njega samega je treba pobirati harmonije in harmonične postope. Nikdar se ne sme zgoditi, da bi iz vsakega takta gledal urejevalec kot komponist s sebi lastnimi, specifično svojimi harmoničnimi zvezami. Če se mora harmonija izpremeniti, naj se izpremeni po intencijah in značaju originala, ne pa po značaju urejevalca.²⁾

To so načela, ki so me vodila pri urejanju tega zvezka. Da jih še enkrat ob kratkem ponovim: Ohraniti sem se trudil vseskozi Riharja po duhu pa tudi po obliki bodisi glede melodije bodisi glede harmonije, izpremenil le v toliko, kolikor je nujno potrebno, da ne bo moderno harmonično, še manj pa cerkveno uho po stari obliki žaljeno, toliko da se varujemo monotonosti t. j. nekakšne lenobe: „dolee far niente“ v harmoniji ne spada v cerkev, pa tudi razposajenost v napevu ne! Sploh mi je ves čas bila pred očmi misel in želja: Če bi Rihar te pesmi videl, da bi bil ž njimi zadovoljen!

To zbirko, pa tudi ta zagovor izročam javnosti, ne proseč prizanesljive, temveč resne kritike, ne zakotnega zabavljanja, ampak odkrite besede v javnosti, ker želim — in vem, da je skrajna potreba — da se začne zlasti glede cerkvene glasbe prav resna in stroga kritika. Seveda mora biti pravična in objektivna, zakaj proti pristranski in neutemeljeni se bom branil, pravični in z razlogi podprti se bom pa rad uklonil, če bo prav stroga, magari uničujoča. Saj ne gre zato, da jaz pridem na vrh, ampak da pride Rihar, Rihar bo pa prišel do veljave, ki mu gre, le tako, če se izda v isti obliki, ki bo pokazala njegovega duha v največjem sijaju.

Fr. Kimovec.

Drobtinica o cerkvenoslovanskem koralu.

Pne 27. januarja t. l. so ljubljanski gg. bogoslovci pri akademiji v proslavo petnajststoletnice sv. Janeza Zlatousta proizvajali tudi cerkvenoslovanski koral „Veličaj duše moja“.

Gotovo bo zanimalo prijatelje koralu, ako jih tu v par vrsticah opozorim na razlike med gregorianskim in cerkvenoslovanskim koralom.

¹⁾ Pr. njegov „Thesaurus“.

²⁾ Zadnje čase imamo nekaj poizkusov stare pesmi renovirati: P. Angelik v „Slava Brezmadežni“ gotovo ni zadel pravega: ni kritično izbiral, in pa vse slabosti originala se še vedno kažejo; ravnatoko je tudi g. Sicherla zapustil pri zbirki kritični duh, zakaj nekaj pesmi, ki jih je izdal, bi bilo boljše, da bi ne bile zagledale v novi obleki luči sveta. Pa tudi harmonija se zdi, da ne izpolnjuje svojih dolžnosti, na enem mestu se zdi celo slabša od originalne. Če še pogledamo stare postne, ki jih je izdal g. Hladnik, moramo reči, da je Riharjevo najlepše uredil, na enem, oz. dveh mestih bi si pač želeli, da bi bil izpolnil harmonijo, ker jo je že na drugih izpreminjal, toda Vavkovo bi bil moral vsekako izpustiti — saj je ena slabših njegovih — pri ostalih dveh pa iz harmonije gleda preveč specifično Hladnikovih ne ravno najbolj primernih postopov.

Cerkvenoslovanski koral, kakor je še dandanes v rabi pri Rusih in Rusinih, se piše na pet črtic, dočim se za gregorianski koral rabijo samo štiri. V gregorianskem koralu imamo dva ključa, katera se po potrebi postavita lahko višje ali nižje. Cerkvenoslovanski koral pozna samo en ključ, kateri stoji stalno na tretji črtici (kakor stari altovski ključ).

Tudi oblika not se v marsičem razlikuje. V rimskem koralu imamo razne oblike not, toda po sedaj od mnogih strokovnjakov priznanem principu so si iste glede veljave v obče enake. Ne tako v cerkvenoslovanskem koralu; tu razložujemo gledé veljave štiri razne oblike not.

Za nas najbolj izvenredna je nota najdaljše veljave („longa“), ki ima to obliko:

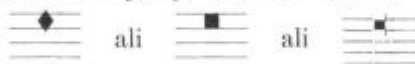

Utegnil bi kdo misliti, da je to skupina dveh not (morebiti „podatus“); toda motil bi se, kajti to je znamenje le za en ton in sicer za onega, kateri je v sredi med onim dvojnim znamenjem. Sicer pa ima ta „longa“ včasih tudi drugačno obliko:

Nahaja se največkrat ob sklepu kakega koralnega odstavka in vselej ob koncu speva; tedaj se isti ton tudi precej zategne.

Približno za polovico krajša je „brevis“ ki ima to-le obliko:

Še krajša je ta-le nota („celer“):

Najkrajša („rapida“) ima tudi dve obliki, za kateri pa žal tiskarna nima dotičnih znamenj. Iz istega razloga sem moral opustiti še nekatera druga znamenja, ki se nahajajo v starejših koralnih knjigah. Sicer pa so nekatera onih znamenj že zastarela in se dandanes večinoma ne rabijo več.

Vse melodije cerkvenoslovanskega koralu so obsežene v štirih tetrakordih, katerih vsak ima dva cela tona in en pol-ton. Teh tetrakordov pa si ne smemo misliti ločenih drugega od drugega, temveč tesno združene, tako da zadnji ton enega tetrakorda je ob enem prvi ton naslednjega. Ti tetrakordi torej obsegajo teh-le 13 tonov:

e d e f g a b e e d e s f g a s

Iz teh 13 tonov so sestavljene vse koralne melodije.

Končno podam tu v transpoziciji kratek odstatek cerkvenoslovanskega koralu:

Ve - li - čáj du - še mo - já, čest-něj - šu - ju ne - bés-nyh vó - instv,
dě - vu pre - či - stu - ju Bo - go - ró - di - eu.

Seveda se mora peti živahno in Bog ne daj z metronomom v roki, da bi hotel kdo n. pr. četrtinko peti strogo še enkrat tako dolgo kakor osminko. Sploh je vsaka transpozicija korala pomanjkljiva in se z modernimi notami nikdar ne more natančno izraziti isto, kar značijo koralne note. Rado se zgodi, ako imamo pred seboj koral z modernimi notami, da merimo vse po strogo določeni notni veljavi. Tega pa se je treba pri proizvajanju korala skrbno varovati.

Fr. Ferjančič.

Dopisi.

Dunaj, meseca februarja 1908. — Velika koncertna dvorana na dunajskem konservatoriju je dobila koncem minuloga leta velike nove orgle. Prejšnje, dasi šele l. 1872. od Friderika Ladegasta v Weissenfelsu izdelane, niso več zadostovale svojemu namenu. Zato se je družba glasbenih prijateljev „die Gesellschaft der Musikfreunde“ obrnila do tvrdke bratov Rieger v Jägerndorfu (Šlezija), in ta je postavila nove orgle z 71 pojočim spremeni za 42.410 K.

V naslednjem podajam njihovo dispozicijo:

I. Manual. C—g^{'''}, 56 tipek. (Leži v sredi kot drugi manual.)

1. Fagott 16'	11. Flute octaviante 8'
2. Principal 16'	12. Clarino 4'
3. Bourdon 16'	13. Octave 4'
4. Trompete 8'	14. Viola 4'
5. Principal 8'	15. Rohrflöte 4'
6. Fugara 8'	16. Superoctave 2'
7. Gemshorn 8'	17. Nassat 5 ¹ / ₂ '
8. Dulciana 8'	18. Rauschquinte 2 ² / ₃ ', dvojna,
9. Doppelflöte 8'	19. Cornett 8', šesteren,
10. Gedackt 8'	20. Mixtur 2 ² / ₃ ', trojna — peterna.

II. Manual. C—g^{'''}, 56 tipek, radi izdelane super oktavnne zveze 68 tonov. (Leži najnižje).

1. Viola 16'	10. Bourdon 8'
2. Quintatön 16'	11. Octave 4'
3. Klarinette 8'	12. Gemshorn 4'
4. Principal 8'	13. Flute octaviante 4'
5. Viola di Gamba 8'	14. Waldflöte 2'
6. Salicional 8'	15. Progressio — harmonica 2 ² / ₃ ', trojna — četerna,
7. Unda maris 8'	16. Mixtur 2 ² / ₃ ', četerna.
8. Koncertflöte 8'	
9. Hohlflöte 8'	

III. Manual. C—g^{'''}, 56 tipek, radi izdelane superoktavnne zveze 68 tonov. (Leži nad glavnim manualom.)

1. Lieblich — gedackt 16'	9. Rohrflöte 8'
2. Oboë 8'	10. Still — gedackt 8'
3. Geigenprincipal 8'	11. Octave 4'
4. Echo — Gamba 8'	12. Dolce 4'
5. Aeoline 8'	13. Zartflöte 4'
6. Vox coelestis 8'	14. Flantino 2'
7. Flute harmonique 8'	15. Harmonia aetherea 2 ² / ₃ ', četerna.
8. Quintatön 8'	

IV. Manual. C—g^{'''}, 56 tipek, radi izdelane superoktavne zveze 68 tonov.

1. Tuba mirabilis 8'
2. Seraphongamba 8'
3. Seraphonflöte 8'
4. " " 4'.

Pedal. C—f, 30 tipek.

✓ 1. Bombarde 32'	9. Octavbass 8'
2. Principalbass 32'	10. Cello 8'
✓ 3. Posaune 16'	11. Bassflöte 8'
4. Principalbass 16'	12. Octave 4'
5. Violon 16'	✓ 13. Clarino 4'
6. Salicetbass 16'	14. Quintbass 10 ² / ₃ '
7. Gedacktbas 16'	15. Cornett 5 ¹ / ₂ , trojen.
✓ 8. Trompete 8'	

Sklepni kov (zvez) je dvajset. Po štirje zbiralniki so za I., II., in III. manual in sicer: 1) za vse 8'; 2) za vse 8' in 4'; 3) za vse 16', 8' in 4'; 4) za pleno igranje. En zbiralnik je za pleno v IV. manualu in štirje za pedal. Slednjič en zbiralnik za Tutti vseh zvez. Ti zbiralniki so popolnoma neodvisni od drugih pomožnih potez, torej tudi ne odstranijo ročnih registrov.

Dalje imamo skupine jezičnikov, principalov, flavt in violinsko skupino; Zbiralnike pp, p, mp, mf, f, in ff, Rollschweller, zbiralnik za vse 8' registre v manualu in za enega za vse miksture brez zvez. Vsi ravnokar naštetih zbiralnikov izvzemši zadnjega odstranijo ročne registre.

Jako umestna priprava je indikator, ki kaže, kateri registri in zveze so na delu.

Prosta kombinacija je trójna. Da tudi avtomatične preuredbe pedala ne manjka, se razume samoposebi.

Sapnice so na stožke po Riegerjevem sistemu. Traktura je elektro-pnevmatična po patentu inženerja Friderika Drexlerja. Cevne pnevmatike ni bilo mogoče vporabiti, ker se nabajajo v orglah po 15 m velike daljave od tipke do k njej spadajoče piščali. Piščali se oglašajo precizno. Električni ventilator daje potrebno sapo. Sapni pritisek je za IV. manual 150 m/m, za ostale manuale 100 m/m.

Orgle so izborno delo v čast mojstru Otto Riegerju, v čast pa tudi družbi „glasbenih prijateljev,“ ki jih je dala postaviti. Prvič so se oficijelno oglasile dne 13. novembra preteklega leta, ko se je izvajala I. S. Bachova velika maša (Hohe Messe) v H - molu. Od takrat se orgle pogosto oglašajo bodisi kot spremljevalni instrument, bodisi kot samostojno rabljene. Kot orgelske virtuoze, ki jih je imel Dunaj priliko slišati na novih orglah, omenjam predvsem dvorne organiste Dittricha, Laborja in Valkerja ter graškega organista Koflerja. S. P.

Gospa sveta na Koroškem, meseca februarja 1908. — Skoraj si ne upam poročati iz Gorotana, ker C. Gl. nič več ne prinaša dopisov o cerkveni glasbi. V minolem letu zaman iščeš poročil iz ljubljanske škofije, in vendar se še enako slovesnosti opravljajo kot prejšnje čase. Samo 12. številka dela izjemo. Tu je poročilo od „Marije pomagaj“ z Brezij. Kakor je iz poročila razvidno, g. pevovodja Bole pridno, marljivo pa tudi uspešno deluje.

Velečastiti g. urednik! Ali gredo vsa poročila v koš mesto v C. Gl. v izpodbujo drugim orglavcem? Ali Vam ne poročajo?¹⁾ Je pa tudi zelo težko s poročevanjem; pevovodja ne more samega sebe hvaliti, drugi pa ne poročajo. Ko bodo g. inspektorji svojo častno službo nastopili, potem bode vsem ustrezno, pevovodjem, ko jim ne bode treba več poročati in Vam g. urednik, ko bode imeli dovolj poročil za tisk godnih. —

V minolem letu se je tu pelo Latinske maše: Ant. Foerster op. 85. J. Gruber op. 105. in op. 113. J. G. Zangel op. 79. Ig. Mitterer op. 10. in op. 67. Vinc. Goller op. 34. Pred blagoslovom: O salutaris hostia, enoglasno iz C. Gl. od Jan. Pogačnika, čveteroglasno

¹⁾ Prav malo, dasi radi prinašamo dopise iz raznih krajev, da bi izbudili mej organisti neko plemenito tekmovanje.

od Ant. Foersterja in Ant. Leitnerja iz Cecilije, ter od monsg. Fran. Walezinsky op. XXI št. 5. iz C. Gl. Tantum ergo enoglasno koral, čveteroglasno od Vinc. Gollerja op. V. od Ant. Brucknerja. Litanije v čast presv. Sreu Jezusovemu od Frana Grabnerja op. 1. in Prosa „Salve mater.“ —

Zbor obstoji iz 14 sopranov, 10 altov 3 tenorov in 3 basov. Za pred-, med-, in poigre rabim sledeče predloge: 160-Orgelstücke von J. Blied, Bernh. Kothe, Ad. Hesse I Robert Führer op. 207. 800 Orgelkompositionen von Avg. Weil, 26 grössere Orgelstücke op. 94. in Orgelstücke moderner Meister I von J. Diebold. Orgelschatz von J. A. Troppmann I. II. in III zvezek. Fünfzig thematische Tonstücke von Max Springer. Hvalno moram omeniti našega velečastitega g. dekana An. Biserja, ki so v tem času, kar so tu, veliko storili za cerkveno petje. Vsako leto se kupi za 30 do 40 K cerkvenih pesni. Tudi so kupili en harmonij za poučevanje v cerkvenem petju. Prošlo leto so mi tudi omogočili, da sem se mogel udeležiti podučevalnega tečaja v Gorici, za kar se tu prav srčno zahvaljujem in želim da bi imeli mnogo posnemovalcev med duhovnimi sobratji. Sami so tudi naročnik C. Gl. Cerkevna glasba more le tam napredovati, kjer je predstojnik za to vnet in petje podpira, orglavec sam ne more veliko storiti, če ga ne podpira predstojnik.

Ako je vse dobro kakor orglavec sam naredi, potem, če je orglavec marljiv, še napravi nekaj, pa z veliko težavo. Ako je predstojniku cerkevna glasba, kakor jo določa S. R. C. predolgočasna in latinske maše predolge, ako se organistu naravnost ukaže, da naj v domačem jeziku peje, kako je to mučno zaaj! On se je s pevskim zborom z veseljem učil latinskih maš, potem mu pa reče predstojnik, da naj pusti, da je predolgo itd. S tem vzame pevovodju vse veselje in ga tudi v verskem mišljenju zelo zbega. Zato z veseljem pozdravljam uvodni članek v L. C. Gl. št. 1. od velečastitega g. J. Lavtižarja.

Bog daj, da bi ga vsak duhovnik čital in se po teh nasvetih ravnal. Gg. inspektorji bodo morali tudi nad cerkvenimi predstojniki svojo moč pokazati. Kako veličastno je, ako mašnik lepo pravilno peje izpodbudno za pevovodja in pevski zbor. Vsem orglavcem toplo priporočam: vsak se sam marljivo vadi in glasbene knjige in liste čitaj. Magister choralis, potem Die Kirchenmusik nach dem Willen der Kirche von Paul Krutschek, Der Clerus und die Kirchen-Musik von P. Lambert Karner. Seveda te knjige bi morali cerkveni predstojniki tudi poznati. Kaj pa je s poučnim tečajem? (Upamo, da Vam v prihodnjem listu kaj natančnejega poročimo. Ured.)

Naposled pošiljam še ponižno prošnjo na sl. Cecilijino društvo, da bi priredilo mašne in druge odgovore (responsorije) s koralnimi glaskami (notami), z razvidnim tiskom, v velikosti priloge C. Gl. Mašni odgovori se po navadi z neko malomarnostjo izgovarjajo, kakor sem imel že večkrat priložnosti slišati. S koralnimi glaskami, pa zato, da se pevec z lahka privadijo koralu, ki se ga malo boje in s tem se jim pot uglati. Naj bi se ti odgovori nalepili na srednje močen platniček (Pappendeckel). Jaz se koj oglasim za 16 izvodov, kadar bodo gotovi. Ofertorijev nam tudi ne preostaja. Sicer jih je C. Gl. veliko priobčil za različne potrebe. Ker se pa menda ves C. Gl. ne dobi več, posamne župne cerkve pa tudi niso bile od začetka naj naročene, se mi zdi potrebno, da bi se zbrali vsi ofertoriji. Kar pa manjka, naj bi se pa dodalo, da bi bilo vsem cerkvenim zborom ustrezno, na primer kakor so se izdali Graduali. Pri posamnih ofertorijih naj bi se čas hitrosti določil s številko Maelzelovega metronoma, kar bi bil velik pripomoček do pravilnega izvajanja.

Tomo Holmar, kapiteljski orglavec.

Prežganje dne 21. svečana 1908. — Dolgo časa že ni „Cerkv. Glasbenik“ dobil nobenega poročila o tukajšnjem cerkvenem petju. Nekako tesno mi je pri srcu, ko sestavljam to poročilo. Zato Vas že naprej prosim, cenjeni bralci, da nikakor ne mislite, da Vam bom sedaj nagromadil cel sklad latinskih, od raznih imenitnih skladateljev prirejenih motetov. Ne, tega ne morem poročati, ker delujem tukaj šele eno leto in pet mesecev. Dobil sem 3 pevske moči, katere niso že dva meseca pele pred mojim prihodom. Posrečilo se mi je, da sem dobil že nov pevski zbor. Mislili si boste, ta mora biti pa že kak nestrpnež, ki tako hitro menja. Toda temu ni tako. Nujna potreba je bila, da sem sestavil nov mešan zbor. Nočem pisati o prejšnjih peveh in o petju, ker škoda prostora. Vzel sem si trdno voljo, naj se zgodi, kar se hoče, ustanovim si čisto nov mešan zbor, 8 pevskih moči. To se mi je posrečilo. Sedem

mesecev je, kar deluje ta novi zbor, pa povem Vam, da imam toliko uspeha, da ako bi Vam vse natanko poročal, bi mi niti ne verjeli. Pa evo Vam pet latinskih maš: „Kind Jesu Messe“ Schweitzer. „Missa h. Assumpt. B. M. V.“ Budna. „Missa h. S. Caeciliae.“ Foerster. „Missa Ss. Rosarii.“ Hladnik. „Missa Quarta.“ Jopers. Offertorie“ od I. B. Tresch 14 števil. „Tantum ergo“ 16, od raznih skladateljev; „Tedeum“ Hladnikov. Dva „Asperges,“ „O salutaris“ 3, „Laudate“ 2, iz Glasb. in Cecilije. Za navadne orglane maše zaamo od raznih skladateljev 19 mašnih, 22 obhajilnih, 25 Marijinih. Slovenskih blagoslovnih ne rabimo tukaj. In kaj mislite, da ljudstvo sedaj pravi o petju? Povem Vam, da ne morejo dosti prehvaliti. Seveda se dobijo nekaterniki, ki jim je služba božja „deveta briga“, tem seveda to ne ugaja. Toda nas to prav nič ne moti. Cerkvene muzikalije preskrbuje veleč. cerkv. predstojništvo. Toliko za sedaj o tukajšnjem petju. Ako bi se pa kdo našel, da bi mu dopis ne ugajal, prosim Vas, gosp. urednik, dajte mu malo prostora v listu, ako bi se zanj oglasil.

Ivan Nepužlan, organist.

Razne reči.

— Po polnočni božičnici umrl. Iz Rima se poroča dunajskemu Vaterlandu: Nepričakovano je tu zatisnil oči k večnemu počitku v rokah svojih prijateljev na božično jutro potem, ko je oddirigiral v cerkvi Santa Maria Maggiore polnočnico, 64letni komponist Emilio Moriconi. Prav zgodaj se je posvetil pevski in glasbeni umetnosti. Bil je učencec profesorja Kajetana Capocci, ki ga je poučeval v kontrapunktu in kompoziciji. Leon XIII. ga je imenoval organistom pri Sv. Petru, kjer je deloval mnogo let na veliko zadovoljnost kapi-teljna. Kasneje je prevzel vodstvo glasbe v liberianski baziliki. Najbolj znane njegove kompozicije so razne latinske maše, Ave maris stella in pa himna v čast papeževega jubileja. Njegov sin deluje kot zborovodja v cerkvi al Gesù.

Oglasnik.

Pred- in poigre za orgle ali harmonij zložil Ivan Oevirk. Cena 3 K. Dobe se v „Kat. bukvarni“ v Ljubljani ali pri skladatelju v Sinju (Dalmacija).

V zelo krasni izdaji imamo pred seboj 40 kratkih skladbic, 28 „dur“ do 4 križcev in 4 be, 12 pa „mol“ do 3 predznamenj. Iznajdba motivov je bogata, v lahkem zlogu zložene imitacije nahajamo poleg prostih fuget, a tudi slavnostno odeta je marsikatera pred- ali poigra. Kot komponist gospod Oevirk lepo napreduje.

Deset postnih pesmi za mešan zbor zložil in priredil Ignac Hladnik op. 54. Cena part. 1 K 20 h. Štiri pesmi so tuje: „Tam na vrhu Oljske gore“ zl. L. Cvek, je posebno v drugem delu dvomljive vrednosti; „Glej, kako teko solzice“, zl. Gr. Ri-har, je ena izmed boljših celega zvezka; „Kraljevo znamuje“, zl. Andrej Vavken, sploh ni cerkvena, kaj pa še postna!!! Končno „Večerja zaduja“, zl. Jos. Levičnik, je dobra pesmica z milo, še dokaj izvorno melodijo. Ostalih šest Hladnikovih pesem je zloženo večinoma na znane že besede; akoravno bi želeli več intimnega, postnega značaja, priporočamo vse te pesmi zaradi spremembe kot v cerkvenem zlogu zložene.

Listnica uredništva.

G. T. H. v Gospesveti. Mislimo, da smo Vam ustregli. Veseli nas, ker ste tako toplo zavzeti za pravo cerkveno glasbo. Bog Vam ohrani pogum in vstrajnost! Prosimo še kakega poročila o priliki. Zdravi! — G. J. P. v Hrušici (Istra). Vašega pojasnila nismo mogli natisniti, ker ne sodi v strokovni list. Sicer Vas pa dopisnik gotovo ni hotel zbsti v dno sreca. Pošljite nam raje kako stvarno poročilo, katero bomo radi objavili. Za osebne prepire, kakor rečeno, naš list ni in ne bode.

Današnjemu listu je pridejana 3. štev. prilog.

Odgovorni urednik lista dr. Andrej Karlin. — Odgovorni urednik glasb. priloge Anton Foerster. Zalaga Cecilijino društvo. — Tiska Zadržna tiskarna v Ljubljani.